

Forslag

til

Lov om kapitalindskud i Det Danske Stålvalseværk A/S

Fremsat den 17. maj 1978 af *handelsministeren*.

§ 1. Handelsministeren bemyndiges til på statens vegne at indskyde en ansvarlig lånekapital på 108 mill. kr. i Det Danske Stålvalseværk A/S, samt at garantere for et lån til selskabet på op til 105 mill. kr. fra Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og til at give tilsagn om garanti for lån på i alt op til

108 mill. kr. til rationaliseringsinvestering i virksomheden.

§ 2. Handelsministeren fastsætter efter aftale med finansministeren de nærmere vilkår for ydelsen af kapitalindskud og garantier.

Bemærkninger til lovforslaget.

En uafhængig dansk stålproduktion hovedsagelig baseret på det her i landet fremkomne jernaffald har hidtil været anset som en samfundsopgave. Gennem et nyttigt genbrug af skrot er skabt en produktion af stor valutamæssig og beskæftigelsesmæssig betydning, der samtidig har begrænset de danske stålforbrugende erhvervs pris- og forsyningsmæssige afhængighed af udenlandske stålproducenter. Dette var baggrunden for, at en række større danske erhvervsvirksomheder dannede Det Danske Stålvalseværk A/S, og for at staten i de første år indskød ansvarlig kapital og garanterede for lån, der siden er tilbagebetalt.

Det er med samme sigte, at regeringen nu foreslår, at staten indskyder 108 mill. kr. som ansvarlig kapital i Det Danske Stålvalseværk A/S og garanterer for lån til selskabet for 105 mill. kr. i 1978 samt giver tilsagn om garanti for lån på i alt 108 mill. kr. til rationaliseringsinvesteringer samtidig med, at selskabets aktionærer forøger aktiekapitalen med 54 mill. kr.

På grund af den teknologiske udvikling og konkurrenceforholdene på stålmarkedet har Stålvalseværket måttet foretage betydelige anlægsinvesteringer, hvis forrentning og afskrivning i de senere

Handelsmin. j. nr. 201-2-78.

år er blevet vanskeliggjort af de herskende konjunkturer på stålmarkedet. Dette har medført betydelige regnskabsmæssige underskud samt likviditetsmæssige problemer, der truer virksomhedens eksistens. Tilsvarende vanskeligheder er opstået for stålindustrien i de fleste andre vesteuropæiske lande og er i adskillige tilfælde søgt imødegået gennem store offentlige lån og tilskud til private og nationaliserede stålværker.

Gennem et indgående undersøgelsesarbejde er det sandsynliggjort, at Stålvalseværkets overlevelse som uafhængig dansk virksomhed kun kan sikres ved den foreslåede finansielle bistand fra statens side, som dels skal tjene til afhjælpning af selskabets akutte likviditetsvanskeligheder, dels skal muliggøre investeringer på ca. 108 mill. kr., der vil forøge virksomhedens effektivitet betydeligt. Denne rationalisering vil medføre en reduktion i antallet af beskæftigede på Stålvalseværket på ca. 600 fra midten af 1980 – en reduktion der dog antages at kunne fordeles over et år og i væsentligt omfang vil kunne finde sted i form af naturlig afgang.

En lukning af virksomheden med nedlæggelse af Stålvalseværkets 2500 arbejdspladser i Frede-

riksværk tilfølge ville få yderst alvorlige virkninger for egnens beskæftigelse og erhvervsliv og medføre dagpengeudgifter af størrelsen 150 mill. kr. årligt alene til dem, der direkte nu er beskæftigede på Stålvalseværket. Det har været en afgørende forudsætning ved fremsættelsen af lovforslaget, at Det Danske Stålvalseværk A/S i forbindelse med nedlæggelsen af den teknologisk forældede del af virksomheden tager et vidtgående hensyn til de ansatte i form af genbeskæftigelse i den planlagte nye afdeling, udnyttelse af naturlig afgang samt omskoling og anden arbejdsmarkedsuddannelse. Det forudsættes endvidere, at arbejdsformidlingen udfolder særlige bestræbelser for at fremskaffe anden beskæftigelse i det omfang, der bliver behov herfor.

Ophør af den danske stålproduktion ville desuden kunne give miljømæssige problemer med visse skrottyper, bl. a. automobilskrrot.

Det foreslås, at statens indskud i selskabet får form af et ansvarligt kapitalindskud, som kan tilbagebetales, og at staten repræsenteres i selskabets bestyrelse ved en særlig tilforordnet, således at staten sikres fornøden indsigt i selskabets virksomhed og indflydelse på de mere afgørende dispositioner, der måtte træffes.

I bilaget er der nærmere redegjort for Stålvalseværkets forhold og de undersøgelser, selskabets henvendelse har givet anledning til.

Bilag.

Redegørelse for baggrunden for lovforslaget.

1. Stålvalseværkets henvendelse.

Ved et møde med handelsministeren den 8. december 1977 anmodede Stålvalseværket regeringen om at overveje finansiel bistand til Det Danske Stålvalseværk A/S i anledning af stålkrisen og Stålvalseværkets truede situation. Det anførtes, at såfremt virksomheden skulle overleve, ville det være nødvendigt at tilføre ny kapital, dels til afhjælpning af den øjeblikkelige likviditetskrise, dels til gennemførelse af rationaliseringer, der kunne gøre virksomheden rentabel. I denne plan indgik en udvidelse af det i 1975 anskaffede elektrostålanlæg og en nedlæggelse af det forældede Simens-Martin-stålværk, hvorved en mandskabsbesparelse på ca. 600 af virksomhedens 2500 ansatte ville opnås.

De foreliggende summariske oplysninger om virksomhedens situation og kapitalbehov i 1978 og 1979 gav ikke grundlag for nogen beslutning fra statens side om kapitalbistand til virksomheden. Yderligere omfattende undersøgelser såvel med henblik på værkets driftsøkonomi og det heraf flydende kapitalbehov – ikke blot for årene 1978 og 1979, men også for de nærmest efterfølgende år –, som med hensyn til de samfundsmæssige konsekvenser og relevante optioner for værkets fremtid, herunder en total lukning af værket, måtte anses for påkrævet. Det besluttedes, at handelsministeriet igangsatte et sådant undersøgelsesarbejde.

2. Undersøgelsesarbejdet.

Handelsministeriet anmodede statsautoriseret revisor Poul Seier-Petersen om for handelsministeriet at foretage en regnskabsmæssig gennemgang af Stålvalseværkets situation og mulige fremtidige resultater. Der blev tillige truffet aftale med arbejdsministeriet og med miljøministeriet om kontakt med Stålvalseværket angående beskæftigelses- og skrotproblemer.

Handelsministeriet har i den forløbne tid haft en række møder med Stålvalseværket og med revisor Seier-Petersen med henblik på nærmere belysning af Stålvalseværkets situa-

tion og fremtidsmuligheder samt de forudsætninger, der ville blive lagt til grund for revisors analyser. Efter afleveringen af revisors rapport af 16. marts 1978 (jfr. nedenfor) har handelsministeren yderligere haft lejlighed til at drøfte rapportens beregningsgrundlag med stålvalseværket og revisor.

3. Revisors rapport.

Handelsministeriet har fra revisor modtaget en rapport af 16. marts 1978 vedrørende Det Danske Stålvalseværk A/S's kapitalbehov. Rapporten er bilagt en redegørelse af 17. marts 1978 vedrørende forhold, som har betydning for en driftsøkonomisk vurdering af Det Danske Stålvalseværk A/S samt et bilag indeholdende to regneeksempler visende udviklingen frem til 1985.

- I. Opretholdelse af produktionen på de nuværende anlæg.
- II. Udvidelse af elektrostålanlægget og nedlæggelse af SM-værket ved udgangen af 1980.

Hvad angår *eksempel I* konkluderer rapporten, at opretholdelse af produktionen på det bestående anlæg vil medføre, at selskabet ikke kan overleve som rentabel virksomhed. En kapitaltilførsel i form af ansvarlig kapital og garanti for lånet fra Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab som nedenfor anført vil give virksomheden en vis henstand, men i løbet af få år vil der blive tale om, at der skal tilføres yderligere kapital i betydeligt omfang.

Med hensyn til *eksempel II* er rapportens konklusion, at en udbygning af stålvalseværkets elektroovne og opførelse af et kontinuerligt strengestøbningsanlæg for emner til profilvalseværket i tilslutning hertil til en skønnet investeringsudgift på 108 mill. kr. i 1979 og 1980 og en nedlæggelse af SM-værket ved udgangen af 1980 skønnes at muliggøre Det Danske Stålvalseværk A/S's videreførelse som rentabel virksomhed. Selskabets alvorlige likviditetsmæssige situation nødvendiggør imidlertid en betydelig kapitaltilførsel. Rapporten

Bilag til f. t. l. om kapitalindskud i Det Danske Stålvalseværk A/S

foreslår denne tilvejebragt gennem *et indskud fra staten i form af ansvarlig kapital på 108 mill. kr. og en statsgaranti på 105 mill. kr. for et lån fra Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab i 1978 samt tilsagn om statsgaranti for lån på i alt 108 mill. kr.* til finansiering af den omtalte investering. Det er forudsat, at *selskabets aktionærer derudover indskyder 54 mill. kr. som aktiekapital i 1978.* Den nuværende aktiekapital andrager 108 mill. kr.

Det Danske Stålvalseværk har meddelt, at Stålvalseværket kan tiltræde de forudsætninger, der ligger til grund for rapporten og de dertil knyttede beregninger, og kan tilslutte sig rapportens konklusioner.

4. Stålvalseværkets situation.

Stålvalseværkets meddelelse må således opfattes som en opfølgning af selskabets henvendelse til regeringen om statslig finansiel bistand i form af ansvarligt indskud og statsgarantier for i alt 321 mill. kr. og som et udsagn om, at uden denne bistand vil virksomheden ikke kunne opretholdes. Det kan af rapporten og af det materiale, der yderligere er stillet til rådighed for handelsministeriet udledes, at selskabets likviditetsmæssige situation er yderst alvorlig og akut.

Med de i rapporten anførte omkostnings- og salgsmæssige forudsætninger vil resultatet af en videreførelse af driften på de nuværende anlæg og opfyldelse af de af selskabet indgåede afdragsforpligtelser medføre nedenstående udækkede likviditetsbehov:

Tabel 1. Stålvalseværkets situation.

Mill. kr.	1978	1979	1980	1981
Skønnet indtjening før kapitalomkostninger	50	76	74	72
Afskrivninger	51	52	53	54
Renteudgifter	ca. 65	ca. 60	ca. 55	ca. 50
Periodens resultat	÷ 66	÷ 36	÷ 34	÷ 32
Driftens likviditetsforskydning	÷ 15	16	19	22
Driftsnødvendige investeringer og forøgelse af driftskapital	÷ 50	÷ 44	÷ 31	÷ 33
Afdragsforpligtelser	÷ 51	÷ 93	÷ 119	÷ 138
Samlet likviditetsforskydning	÷ 116	÷ 121	÷ 131	÷ 149
Likviditet primo	70	÷ 46	÷ 167	÷ 298
Likviditet ultimo akkumuleret				
Kapitalbehov	÷ 46	÷ 167	÷ 298	÷ 447

De anførte afdragsforpligtelser på udenlandske lån kan muligvis i et vist omfang refinansieres, men kun såfremt der er tilstrækkelig tiltro til selskabets betalingsevne.

Den foreslåede løsning: Gennemførelse af en udvidelse af elektrostålanlægget og nedlæg-

gelse af SM-stålværket fra udgangen af 1980, muliggjort ved kapitalindskud fra staten på 108 mill. kr. og statsgaranti for lån på i alt 213 mill. kr. samt aktieindskud fra aktionærerne på 54 mill. kr., er illustreret i rapportens bilag, hvoraf nedenstående uddrag er vist i tabel 2:

Tabel 2. Regneeksempel II.

mill. kr.	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Omsætning	1016	1141	1198	1258	1321	1387	1456	1529
Driftsindtjening	50	76	74	143	141	141	140	137
Renter og afskrivning	÷ 114	÷ 111	÷ 123	÷ 127	÷ 125	÷ 125	÷ 124	÷ 126
Periodens resultat	÷ 64	÷ 35	÷ 49	16	16	16	16	11
Egenkapital ultimo	549	514	465	481	497	513	529	540
Gæld ultimo	1125	1139	1147	1097	1067	1038	1044	1051

Regneeksemplet bygger på en række forudsætninger med hensyn til udvikling i salg, priser og omkostninger, som vil blive nærmere kommenteret i afsnit 6.

Indtil udvidelsen af elektroværket er etableret, vil driftsindtægterne langt fra kunne dække kapitalomkostningerne (renter + moderate afskrivninger), og regnskaberne vil vise væsentlige underskud i 1978-1980. Produktionsomlægningen påregnes at forøge driftsindtægterne betydeligt, således at der i årene 1981-1985 ifølge regneeksemplet skulle opnås beskedne regnskabsoverskud. Der er ikke regnet med udbetaling af udbytte i de viste år. Egenkapitalen (incl. statens ansvarlige indskud), som ved den forudsatte kapitaludvidelse vil andrage ca. 550 mill. kr. ultimo 1978, vil i de nærmeste følgende år reduceres noget og endnu ved udgangen af 1985 kun udgøre ca. 540 mill. kr. ifølge regneeksemplerne. Selskabets gæld vil udgøre 1125 mill. kr. ultimo 1978 og ca. 1050 mill. kr. ultimo 1985.

Under de i regneeksemplet II gjorde forudsætninger kunne virksomheden således videreføres, om end med beskedne regnskabsresultater.

I denne situation må selskabets anmodning om bistand veje tungt. Samfundsmæssigt er opretholdelse af en stålproduktion her i landet utvivlsomt af væsentlig betydning. *Beskæftigelsesmæssigt* vil en lukning, der vil indebære nedlæggelse af Stålvalseværkets 2500 arbejdspladser i Frederiksværk, hvor de alternative beskæftigelsesmuligheder er yderst ringe, være særdeles alvorlig. *Valutamæssigt* indebærer den danske stålproduktion en valutaindtjening resp. -besparelse af størrelsen ca. 400 mill. kr. årligt. *Forsynings- og prismæssigt* er det af betydning

for de danske stålforbrugende erhverv ikke alene at være henvist til udenlandske stålværker. *Miljømæssigt* sikrer Stålvalseværket et gavnligt genbrug af stålaffald, herunder automobilskrrot.

Det skal i tilslutning hertil oplyses, at den ønskede bistand kun er ringe i sammenligning med de beløb, andre europæiske lande stiller til rådighed for deres stålindustrier i form af tilskud og lån til private og nationaliserede stålværker.

5. Stålvalseværkets hidtidige udvikling.

Det Danske Stålvalseværk A/S stiftedes i 1940 og kom i drift i 1941. Formålet var at udnytte de danske skrotforekomster og mindske de stålforbrugende erhvervs afhængighed af udenlandsk stål. (Oprindeligt var værket af selskabets stiftere tænkt som et modtræk imod det før krigen eksisterende europæiske stål-kartel). Finansieringen skete ved en aktiekapital på 8,4 mill. kr., tegnet af en række danske erhvervsvirksomheder samt et ansvarligt indskud fra staten på 4,0 mill. kr. I 1947 udvidedes virksomheden med et pladevalseværk. Til finansiering heraf forøgedes aktiekapitalen med 9,4 mill. kr. og statens ansvarlige indskud med 4,5 mill. kr. Samtidig garanterede staten et partialobligationslån på 7 mill. kr. Statens indskud og det garanterede lån er siden tilbagebetalt. I 1958 udvidedes aktiekapitalen med 9 mill. kr. til 27 mill. kr. og i 1973 yderligere med 27 mill. kr. Samtidig overførtes 54 mill. kr. fra frie reserver til aktiekapital i form af fondsaktier, således at selskabets aktiekapital i dag andrager 108 mill. kr.

Udviklingen i selskabets regnskabsresultater siden 1965 er vist i nedenstående tabel 3:

Tabel 3. Stålvalseværkets regnskabsresultater 1965-1977

Mill. kr.	Årsgnst. 1965-1969	Årsgnst. 1970-1973	1974	1975	1976	1977
Omsætning	267	412	609	553	774	810
Driftsomkostninger	237	360	551	587	753	778
Resultat før kapitalomk.	30	52	58	÷ 34	21	32
Renter netto	2	5	5	11	÷ 50	÷ 64
Afskrivninger	÷ 14	÷ 9	÷ 11	÷ 10	÷ 10	÷ 46
Resultat før skat	18	48	52	÷ 33	÷ 39	÷ 78
Egenkapital ultimo	142	342	383	360	543	401
Gæld ultimo	55	172	408	768	890	991
Produktion færdigt stål,						
1000 ts.	391	442	456	423	539	552
Antal ansatte ultimo	1677	2010	2181	2455	2676	2509

Udviklingen 1965–1973 har været jævn med en produktion på omkring 400.000 ts. årligt og med driftsoverskud på 11–12 pct. af omsætningen. Selskabets kapitalomkostninger var ringe, og det gennemsnitlige regnskabsresultat før skat var i 1965–1969 ca. 18 mill. kr. årligt og i 1970–1973 ca. 48 mill. kr. årligt. Selskabet var særdeles velkonsolideret med bogført egenkapital på 67 pct. af den samlede kapital ultimo 1973. Antallet af ansatte blev gradvis forøget fra ca. 1600 i 1965 til ca. 2000 i 1973.

Frem til 1972 er virksomheden drevet efter grundprincippet: »Fremstilling af stål på skrotbasis og finansiering af de foretagne udvidelser ved egne indtjente midler.« (Selskabets jubilæumsskrift 1965). I 1972 besluttedes en omfattende udvidelse og modernisering gennem anskaffelse af et elektrostålanlæg med kontinuerlig støbning og en modernisering af pladevalseværket, i alt investeringer på ca. 800 mill. kr., som er gennemført i årene 1974–76, dels finansieret ved den omtalte aktieudvidelse i 1973, men først og fremmest ved udenlandske lån.

Trods stærkt stigende driftsudgifter gav 1974 endnu tilfredsstillende driftsresultat og et overskud før skat på 52 mill. kr., men fortsatte stigende driftsomkostninger og faldende stålpriser medførte et underskud på 33 mill. kr. i 1975. 1976 bragte ny midlertidig stigning i stålpriserne afløst af prisstagnation i 1977. Produktionen er steget fra 423.000 ts. i 1975 til 552.000 ts. i 1977, og antallet af ansatte er forøget til 2500 i 1977. I 1976 og 1977 opnåedes beskedne driftsoverskud, men de stigende kapitalomkostninger medførte regnskabsmæssige underskud på 39 mill. kr. i 1976 og 78 mill. kr. i 1977.

Selskabets situation er i flere henseender radikalt forandret i de seneste år. På den ene side har man fået etableret et anlæg for stål-fremstilling og pladefabrikation, der efter selskabets udsagn er et af de mest moderne og rationelle i Europa. På den anden side har man herved påtaget sig rente- og afdragsbyrder på 100–200 mill. kr. årligt i de kommende år, som vist i tabel 1. De sidste års underskud har med-

ført, at den bogførte egenkapital ultimo 1977 på 401 mill. kr. nu kun udgør 29 pct. af den samlede kapital, og heraf hidrører 225 mill. kr. fra en regnskabsmæssig opskrivning af anlægene i 1976. Selskabets gæld beløber sig til 991 mill. kr., heraf en langfristet gæld til udlandet på 768 mill. kr., dels til Det Europæiske Kupon- og Stålfællesskab, 221 mill. kr., dels til udenlandske forretningsbanker. Hovedparten af de udenlandske lån er sideordnet pantsikret inden for et beløb af 600 mill. kr. Forrentning og afdrag af denne gældsbyrde vanskeliggøres yderligere af, at ca. halvdelen af virksomhedens stål-fremstilling fortsat må finde sted på det gamle, urationelle SM-anlæg. Hertil kommer, at den fordel, Stålvalseværket tidligere havde af eksportreguleringen for skrot, og som har haft en væsentlig andel i de opnåede regnskabsresultater frem til 1974, er bortfaldet ved den endelige liberalisering af skrotekseporten over for EF fra 1. juli 1976.

På denne baggrund er der i det følgende afsnit anført nogle bemærkninger til de forudsætninger, der ligger til grund for regneeksemplerne.

6. Bemærkninger om regneeksemplernes forudsætninger.

Regneeksemplerne er baseret på en række – af Stålvalseværket opstillede – forudsætninger med hensyn til produktion og omsætning samt pris- og omkostningsudviklingen. Disse forudsætninger giver handelsministeriet anledning til at gøre følgende bemærkninger:

Regneeksemplerne forudsætter en omsætning på 613.000 tons i 1978 og 625.000 tons i de følgende år. Det betegner en betydelig stigning i forhold til omsætningen i 1976 og 1977 (henholdsvis 522.000 tons og 545.000 tons) i betragtning af de herskende stålkonjunkturer. Det må imidlertid tages til efterretning, at Stålvalseværket allerede nu mener at have sikre indikationer for, at det stipulerede salg i 1978 kan opnås, men opfyldelsen af disse mål vil kræve en betydelig salgsindsats sammenlignet med tidligere års salg.

Tabel 4. Eksport- og hjemmemarkedsomsætning

1000 ts.	1974	1975	1976	1977	budget 1978
Hjemmemarkedsomsætning ..	265	217	302	196	218
Eksport	188	211	220	359	395
heraf til EF			48	185	243
andre lande			172	174	152

Virksomheden har således opnået en meget betydelig stigning i eksporten til EF i 1977 og regner med yderligere stigning i 1978.

I regneeksemplerne er forudsat en omsætning på 625.000 tons årligt fra 1979. Regneeksemplerne forudsætter en rimelig stigning i Stålvalseværkets andel i den danske forsyning. For årene 1978–1982 forudsættes en eksport på samme høje niveau, som blev opnået i 1977. Der kan næppe ses bort fra, at denne eksport, som for $\frac{3}{4}$ vedkommende er plader, kan blive vanskelig at opnå, bl. a. i betragtning af, at de seneste internationale vurderinger på værftsområdet regner med, at krisen for tankskibe og bulkskibe vil vare ved indtil midt i 1980-erne. På den anden side kan Stålvalseværket påvise bemærkelsesværdige resultater med hensyn til eksportsalg af andre plader end skibsplader.

Alt taget i betragtning vil det næppe være forsvaret at se bort fra, at den faktiske omsætning i visse år kan blive mindre end forudsat. Et mindre salg – f. eks. ca. 575.000 tons årligt – vil efter Stålvalseværkets oplysninger forringe den i regneeksemplerne anførte indtjening med ca. 15 mill. kr. (i 1981-priser). Et stærkere tilbageslag – f. eks. til en omsætning på ca. 450.000 ts. – vil forringe indtjeningen med ca. 80 mill. kr. på årsbasis (1981-priser).

For de *prisforudsætninger*, der er anvendt i regneeksemplerne, har de af EF iværksatte pristimerende foranstaltninger spillet en væsentlig rolle.

Fra 1. januar 1978 gennemførte EF en ordning med mindstepriser for visse produkter og vejledende mindstepriser for øvrige stålprodukter kombineret med såkaldte tærskelpriser for importen fra tredjelands. Effekten af disse indgreb i prisdannelsen kan ikke opgøres eksakt. I regneeksemplerne er det forudsat, at gennemsnitsprisen for udfaktureret stål (omsætningen) forøges med ca. 11 pct. fra 1977 til 1978 og yderligere med ca. 10 pct. fra 1978 til 1979. Herefter forudsættes en årlig stigning på 5 pct. Herved er der bl. a. taget hensyn til de mæng-

der, der pr. 1. januar 1978 var i ordre til fast pris, og til, at der specielt for skibsstål er gjort undtagelser fra prisforanstaltningerne. Stålvalseværket mener, at de gjorte prisforudsætninger er forsigtige.

Den i regneeksemplerne forudsatte prisudvikling fra 1977 til 1985 kan næppe betragtes som urealistisk taget over perioden under ét. Det bør dog fremhæves, at der meget vel kan tænkes brud på denne udviklingslinje, som kan påvirke regneeksemplernes indtjening ganske stærkt. Indtræffer der f. eks. en pristagnation i 1980 efterfulgt af den forudsatte 5 pct.-stigning i de følgende år, vil dette medføre en formindsket indtjening på omkring 40 mill. kr. årligt i 1980–1985.

Vedrørende *skrotforsyningen* kan oplyses, at regneeksemplerne forudsætter en betydelig import af skrot i de nærmeste år og i tilfælde af SM-værkets nedlæggelse tillige en væsentlig import af emner til udvalnsning. Stålvalseværkets skrotforbrug har i de senere år oversteget skrotindsamlingerne ved reduktion af en tidligere indkøbt, betydelig lagerbeholdning. En nedlæggelse af SM-værket vil efter alt at dømme ikke skabe afsætnings- og miljøproblemer for dansk indsamlet skrot, herunder automobilskrot.

I regneeksemplerne er forudsat en relativ lav skrotpris sammenholdt med salgsprisen for færdigt stål. I betragtning af, at en del af skrotforbruget må importeres, og i betragtning af, at Stålvalseværket som følge af eksportfriheden for skrot til EF må konkurrere med skrotforbrugere i andre EF-lande, kan det næppe afvises, at skrotprisen i visse år kan komme til at afvige fra den i regneeksemplerne forudsatte med en negativ virkning på indtjeningen på 25–50 mill. kr. i sådanne år.

I regneeksemplerne er der regnet med 6 pct. årlig stigning i de samlede *lønudgifter* indtil 1981 og 7 pct. årlig stigning fra 1982. Disse stigninger er antagelig lavere end den timelønsstigning, der må påregnes, og indkalkulerer således en vis produktivitetstigning på mindst

et par procent årligt. Dette forekommer heller ikke urealistisk. Stålvalseværket har oplyst, at produktionen pr. time (målt på alle ansatte) steg 8 pct. fra 1976 til 1977, og den forløbne del af 1978 indicerer yderligere produktivitetsstigning på 6 pct. i 1978. Det er derfor ikke usandsynligt, at regneeksemplerne indebærer en vis overvurdering af lønomkostningerne. Opnås f. eks. en årlig produktivitetsstigning på 2 pct. ud over den i regneeksemplerne indkalkulerede, indebærer dette en omkostningsbesparelse og tilsvarende forøgelse af indtjeningen på 5-6 mill. kr. årligt fra 1979. Modstykket er naturligvis, at beskæftigelsen reduceres med ca. 50 ansatte årligt ud over det i budgetterne forudsatte.

Regneeksempel II forudsætter som nævnt, at elektroværket udvides, og SM-værket lukkes ved udgangen af 1980. Beskæftigelsen på Stålvalseværket reduceres herved med ca. 600 ansatte til ca. 1900, og der opnås en besparelse i lønomkostningerne og tilsvarende stigning i indtjeningen på ca. 70 mill. kr. fra 1981. Disse besparelser er beregnet på grundlag af en rapport fra et engelsk konsulentfirma. Det forekommer sandsynligt, at der kan opnås en arbejdskraftbesparelse og forbedring af driftsindtjeningen af det anførte omfang.

Det er i regneeksemplerne forudsat, at de i de kommende år betydelige forfaldne afdrag på udenlandske lån delvis *refinansieres ved ny lånoptagelse* på det udenlandske kapitalmarked. Det drejer sig om refinansieringer på 40-80 mill. kr. årligt i de kommende år. Stålvalseværket mener ikke, at disse refinansieringer vil volde vanskeligheder.

Gennem det foretagne undersøgelsesarbejde finder handelsministeriet det sandsynliggjort, at Stålvalseværket vil kunne overleve som uafhængig dansk virksomhed, såfremt der ydes den foreslåede finansielle bistand fra statens side. Såfremt denne ydes, mener handelsministeriet endvidere, at der vil være tilvejebragt grundlag for at videreføre virksomheden på rentabel måde. De i regneeksemplerne indbyggede forudsætninger er efter handelsministeriets opfattelse rimelige og er udtryk for en realistisk vurdering.

På den anden side vil en sådan vurdering være forbundet med en betydelig grad af usikkerhed, og handelsministeriet har fundet det rigtigt i det foranstående afsnit at pege på ri-

sikoen for, at Stålvalseværkets indtjening kan blive mindre end forudsat i regneeksemplerne.

Det kan naturligvis heller ikke afvises, at der kan fremkomme afvigelser, der resulterer i et gunstigere forløb. Når man har fremhævet de negative muligheder, skyldes det, at der for handelsministeriet må foreligge en særlig pligt til at gøre opmærksom på, at der kan foreligge risiko for mindre indtjening end det budgettede og dermed et tilsvarende supplerende behov for kapitaltilførsel, som må tages i betragtning, når der skal tages stilling til en anmodning om en finansiell bistand af den størrelse, der her er tale om.

7. EF-Kommissionens godkendelse.

En finansiell bistand fra statens side forudsætter godkendelse fra EF-Kommissionen. Det forekommer sandsynligt, at den foreslåede statsstøtte vil kunne opnå Kommissionens godkendelse som et led i den restrukturering af Fællesskabets stålindustri, som Kommissionen tilstræber.

8. Beskæftigelsesmæssige konsekvenser.

Anskuet ud fra rent beskæftigelsesmæssige hensyn vil nedlægning af Siemen-Martin-værket m. v. være meget uheldig og total nedlægning af Det Danske Stålvalseværk en katastrofe for egnen. I førstnævnte tilfælde forsvinder der mindst 600 arbejdspladser; i det andet tilfælde forsvinder der ca. 2.500 arbejdspladser.

Herudover vil der på lidt længere sigt komme afledede beskæftigelsesvirkninger, hvis omfang det imidlertid er vanskeligt at beregne. Det Danske Stålvalseværk har beregnet den afledede beskæftigelse til i alt 2.800. Af disse vil danske underleverandører, 1.200, næppe blive ramt så hårdt som resten af den afledede beskæftigelse på 1.600 (heraf 1.100 i Frederiksværk kommune), idet en del af skrottet må antages at kunne eksporteres.

Det beskæftigelsesmæssige uheldige ved indskrænkninger eller nedlæggelse af Det Danske Stålvalseværk understreges af, at Stålvalseværket er den helt dominerende virksomhed i Frederiksværk-området. Især Frederiksværk kommune vil blive påvirket meget kraftigt.

Gennemføres nedlæggelsen vil arbejdsministeriet via arbejdsformidlingen og arbejdsmarkedsuddannelserne kun kunne gøre en meget begrænset indsats, idet beskæftigelsesmulighederne i Frederiksværk-området (som andre steder i landet) er dårlige.

Det kan tilføjes, at en nedlæggelse af Det Danske Stålvalseværk vil påføre samfundet udgifter til dagpenge i en størrelsesorden af 150 mill. kr. årligt, og at en nedlæggelse af Siemens-Martin-værket vil koste ca. 40 mill. kr. årligt i dagpengeudgifter.

9. Miljøproblemer.

Et ophør med dansk stålproduktion vil kunne give miljømæssige problemer med visse skrottyper (automobilskrot, skrot fra hårde hvidevarer og fra forbrændingsanstalter), idet disse – i hvert fald i perioder – vil være vanskelige at afsætte til udlandet. Men også større ændringer i værkets indkøbspolitik vil kunne skabe forstyrrelse i den nødvendige stabilitet i indsamlingen af de ringeste skrotkvaliteter, hvilket kan føre til miljømæssige problemer.

Selskabets bestyrelse har i skrivelse af 20. april 1978 til handelsministeriet bl. a. udtalt, at såfremt der ikke er mulighed for ydelse af den midlertidige finansielle bistand fra staten, selskabet har fremsat anmodning om, vil Stålvalseværkets likviditetsmæssige stilling væ-

re så vanskelig, at bestyrelsen må overveje muligheden for at fortsætte driften.

Bestyrelsen henviser til den statsstøtte, der ydes andre landes stålindustri, og mener, at Danmark er det sidste land i Vesteuropa, hvor man har måttet erkende, at stålindustriens problemer ikke i den aktuelle krise kan løses på rent privatøkonomisk grundlag.

Såfremt muligheden for statsstøtten ikke er farbar, er det bestyrelsens opfattelse, at den eneste tænkelige mulighed for at fremskaffe den nødvendige kapitaltilførsel er at forsøge at afhænde Stålvalseværket – eller aktiemajoriteten i selskabet – til én af de store udenlandske stålkoncerner. Bestyrelsen peger i den forbindelse på, at Stålvalseværket råder over et af de mest moderne og rationelle anlæg baseret på elektrostålfremstilling og strengstøbning i Europa; men en eventuel udenlandsk overtagelse vil sandsynligvis føre til produktionsindskrænkning og nedsat beskæftigelse, idet produktionsplanerne må påregnes indpasset i det udenlandske selskabs afsætnings- og produktionsmuligheder. På nuværende tidspunkt foreligger der dog intet konkret om mulighederne for salg af virksomheden til udenlandske interesser.